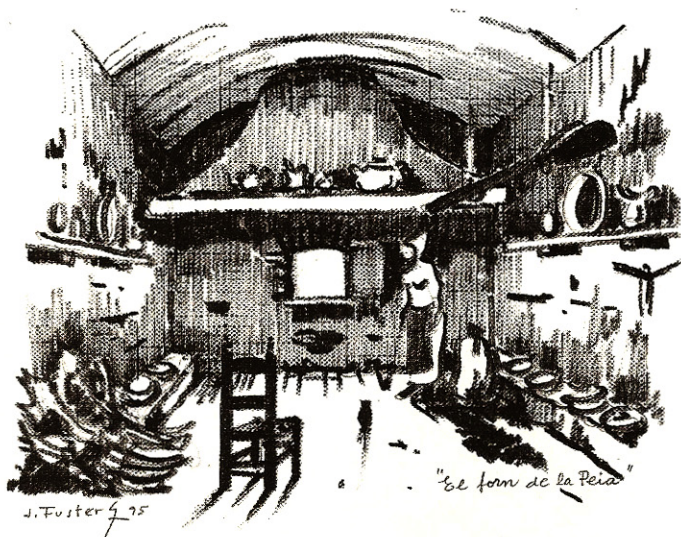

EL CARRER VERMELL I LA SEVA REIVINDICACIÓ

Els records de la infància, generalment o ens queden molt presents, s'esborren totalment o bé resten cercats per una nebulosa inconcreta i abstracta.

Un dels records més vius que he conservat de la meua infància, des de fa tants anys, és precisament el que intentaré descriure en aquesta narració i que té com a tema de fons el bonic i suggestiu nom de "El carrer Vermell"

La mainada s'enamora amb preferència dels colors càlids, el vermell els atrau considerablement, a mi particularment de petit m'obsessionava fins a tal punt que quan els meus pares em deien: "*Té Joan, porta això a ca l'avi re!*" (motiu del meu avi patern), ho feia amb vertadera satisfacció. Tot i que la distància era llarga, corria cap a aquell llunyà indret del poble singularment atret pel nom d'aquell carrer de color de foc. La casa dels meus pares estava situada al carrer de Ramón Boy i la dels meus avis a l'altre extrem de la vila, concretament al carrer de l'Espígol, un carrerot potser dels més estrets que desemboca al "carrer Vermell" (avui del pintor F. Gimeno).

Forn de la Peia

Potser, a part de l'atracció del nom de "carrer Vermell" existien altres motius que m'il·lusionaven a córrer cap a aquell barri allunyat, tota vegada que aquell carrer disposava d'un encanteri que el meu no tenia. A part de la suggestió del seu nom, aquell carrer tenia altres atractius que em produïen satisfaccions visuals i d'olfacte que la meva fantasia infantil potser corregia i augmentava.

El "carrer Vermell" tenia dos forns de pa. La gent tenia encara el blat i la farina a casa i la pastera a punt; gairebé tothom es produïa el seu pa.

Un d'aquests forns, el de la Peia, restava gairebé just enfront del carrerot de cal meu avi, l'altre el de can Parés, una mica més enllà.

Quan de petit entrava pel carrer Vermell, la primera llambregada anava sempre dirigida a l'interior d'aquella entrada on el forn encès produïa reflexos fantasmagòrics i perllongava les ombres, enmig les negres glopades de fum que el gros faldar recollia i s'empassava. Recordo que el paviment d'aquella estança era de terra premsada i al voltant hi havia un banc de rústegues pedres per col·locar les paneres, al costat del portal amuntegades, les feixines de pi o d'olivera; les parets d'un color opac i cendrós, sostenien unes lleixes amb estris variats i les llargues pales de fusta brunyides pel fum, per treure el pa del forn. Una dona amb sac i "faldilla" de color farina sotjava el foc i es bellugava constantment.

Els meus ulls infantils contemplaven aquell espectacle únic i fascinant, llavors gaudia de l'aspra sentor d'aquell fum negre, espès i acre i del color indescriptible de les flames i del caprici de les ombres oscil·lants.

Altres vegades, la sensació era totalment distinta, potser no tan poètica; de lluny el meu olfacte gaudia de l'inconfusible olor de "pa moreno", llavors m'afanyava diligent i pujava ràpid les rústegues escales de ca l'avi, tot pensant que podria obtenir el crostó o "regany" de pa tou i calent. Mai no he tornat a assaborir amb tanta fruïció aquell "pa moreno" que la meva àvia Rosa m'oferia tant amablement. No hi feia falta cap altre ingredient, el pa tou de crosta cruixent, de sabor i olor inigualables, era suficient per produir-me la més agradable degustació.

Llavors l'àvia, seguint potser un costum ancestral, em deia oferint-me mig gotet de vi: "*Té Joan, ara tapa el pa*". Recordo, i és propi de la mainada, que preguntava per què i com les dones sabien quin era el seu pa, tota vegada que el barreig dintre el forn era normal que es produís; llavors l'àvia Rosa m'explicava que la fornera col·locava un ferro amb un número a cada pa i així tothom sabia quin era el seu.

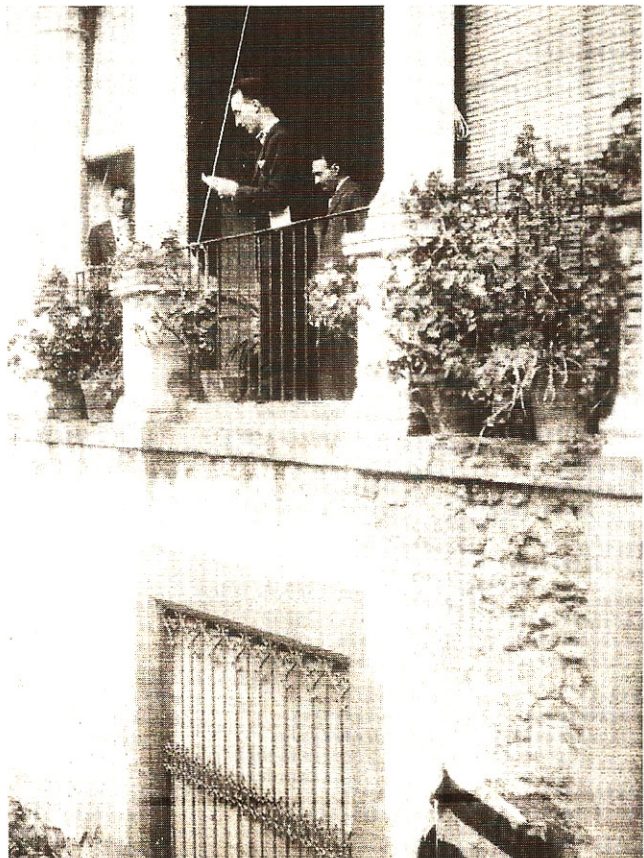
Tapat el pa i satisfeta la meva curiositat, sortia i feia el badoc al llarg del "carrer Vermell". M'aturava encuriolit contemplant les dones atrafegades portant les paneres amb pans de diferents mides, generalment grossos; alguna portava sota el braç una llarga coca ensucrada, tenyida de colors daurats.

Les flames de l'altre forn, encara encès enrogien trossos de carrer. Eren com reflexos de núvols vermells de tramuntana estesos sobre aquell reduït espai.

Així veia jo aquell món tenebrós i aspre però carregat d'una força i una autenticitat aclaparadora, un món que feia ben poc havia pintat el genial pintor Gimeno.

Avui el "carrer Vermell" porta el nom d'aquell gran artista, aquell artista que, de segur contemplà extasiat l'estrany ball d'aquelles flames i els capriciosos dibuixos de les fumaroles que jugaven enmig de les enigmàtiques ombres; que de segur, també olorà el perfum exquisit de les coques ensucrades i tastà el suculent "pa moreno".

*Homenatge a
Francesc Gimeno
(27 d'agost de
1932) en el carrer
Vermell. Josep
Castells, president
de l'entitat cultural
Ateneu Montgrí,
organitzadora
d'aquest acte,
dirigeix la paraula al
nombrós públic.*

Gimeno, l'artista que immortalitza aquest carrer únic pel seu nom original, que des de la talaia de la "Fonda de la Pauleta" ens deixà l'obra intemporal "teulades de Torroella" avui al Museu d'Art de Catalunya, fou un enamorat del "carrer Vermell". Les seves grosses espadenyes pujaren, més d'una vegada, les rústegues escales de can Serenó per copsar dintre la tela tot el màgic i simple encant d'aquella cuina sinònim d'austeritat primitiva.

Després d'introduir aquest comentari en els meus records d'infantesa, comentari per altra part necessari tota vegada que es tracta dels dos noms d'un mateix carrer, he pensat que de la mateixa manera que Gimeno l'immortalitzà, la veu popular el va batejar, i això comprenc que també és molt important.

La reflexió que vull fer respecte els dos noms d'aquest carrer; no vull de cap manera que sigui mal compresa ni que sigui motiu de polèmica, però sí que seria just, segons el meu criteri, que sense ometre de cap manera el nom de l'artista que li donà vida, també es respectés el nom primigeni; crec que el nom més adient seria, en definitiva, el de "carrer Vermell del pintor Gimeno".

Intentaré explicar les raons d'aquesta proposta. En primer lloc, estic segur que en cap altre lloc de Catalunya trobareu un nom de carrer tan càl·lid i tan suggestiu: color vermell, color que tant estimava Gimeno, color vermell, el més preferit per la mainada.

En segon lloc, perquè seria una llàstima que l'oblit s'emportés un nom tan original i eufòric, un nom que sempre ens recordarà un passat en el qual no feien falta massa coses per viure, un passat en el qual sabíem comprendre l'intrínsec valor del sabor de la coca ensucrada i de l'immarcescible olor i gust del "pa moreno".

La proposta és a llarg termini, el meu suggeriment reivindicatiu i sempre a títol personal, és que si un dia el rètol actual resta malmès per l'implacable pas del temps, recordem que el nom primigeni i el del gran artista Gimeno poden fer camí per sempre conjuntament, un al costat de l'altre.

Joan Fuster i Gimpera